

ภาวะเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน

ภายใต้การดูแลช่วยเหลือของ ไอ เอ็ม เอฟ*

เรื่องที่ผมได้รับมอบหมายให้มาพูดในวันนี้ ก็เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของเศรษฐกิจไทยในภาวะวิกฤตภายใต้การดูแลช่วยเหลือของ IMF แต่ว่าก่อนที่จะถึงเรื่องนั้น ผมขอใช้เวลาสักเล็กน้อยในตอนต้นกล่าวถึงความสัมพันธ์หรือความคล้ายคลึงกันระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเกาหลีกับประเทศไทย ผมอาจจะพูดได้ว่า ปัญหาเศรษฐกิจที่เราประสบในทุกวันนี้ เหตุผลอันหนึ่งก็คือว่า การใช้ระบบตลาดเสรี ซึ่งเราได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.1961 ท่านที่เรียนทางเศรษฐศาสตร์ของประเทศเกาหลี แม้แต่ท่านที่เป็นคนเกาหลี ท่านคงจำได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีในยุคใหม่นั้นก็เริ่มในเวลาใกล้เคียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจยุคใหม่ของไทยคือ มีการเปลี่ยนแปลงในประเทศเกาหลี เมื่อปี ค.ศ. 1962 ในปีนั้น ท่านก็ได้ทราบดีว่ามีการรัฐประหารโดยผู้นำเกาหลีคือ นายพลปึก จุง ฮี แล้วก็ได้เปลี่ยนรัฐบาลของประเทศจากรัฐบาลหนึ่งไปเป็นอีกรัฐบาลหนึ่ง ซึ่งมีผู้นำที่เป็นผู้มีความเข้มแข็งมาก ก็เหมือนกับประเทศไทยใน 2 ปีก่อนหน้านั้น โดยที่มีจอมพลสฤษดิ์ ได้ปฏิวัติรัฐประหารและได้เปลี่ยนแปลงการปกครองโดยมีผู้นำเป็นผู้เข้มแข็งเช่นเดียวกัน

ผมคิดว่าความคล้ายคลึงกันระหว่างการพัฒนาของเกาหลีกับของไทยเมื่อ 40 ปีก่อนนั้น ก็คือว่า ทั้ง 2 ผู้นำมีความเชื่อมั่นในระบบตลาดเสรี แต่ความแตกต่างระหว่างเกาหลีกับไทยประการหนึ่งที่ผมเห็นสำคัญก็คือว่า ผู้นำเกาหลีนั้น มีความประสงค์ที่จะเห็นการพัฒนาที่จำเพาะเจาะจงมากกว่าของไทย เช่น มีการแบ่งกันว่าพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทไหนควรจะให้ใครเป็นคนทำและรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลืออย่างไร เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในประเทศเกาหลีนั้น การพัฒนาจะไปได้รวดเร็วมาก เพราะได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนแล้วว่า ใครจะทำอะไร อย่างเช่นมีการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมโดยที่มีผู้นำกลุ่มอุตสาหกรรมที่ชัดเจน เช่น ชัมชุง แดว ฮุน ไค สภาพต่างๆ เหล่านี้ท่านทราบดีอยู่

สำหรับประเทศไทยนั้นไม่มีกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่เหมือนอย่างเกาหลี แต่รัฐบาลไทยก็ได้ให้ประโยชน์กับนักธุรกิจเอกชนในการที่จะตัดสินใจลงทุนในเรื่องต่างๆ ที่เอกชนเห็นว่าเหมาะสมกับตัวเอง หน้าที่ของรัฐบาลก็คือ การจัดระเบียบทางเศรษฐกิจให้มีความยุติธรรม มีความชัดเจน และก็ให้รักษาระเบียบ ให้ทุกคนปฏิบัติเหมือนกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน รวมไปถึงการสร้างระบบทางสังคมอื่นๆ อย่างเช่น การขนส่ง คมนาคม ระบบการศึกษา ระบบสาธารณสุข เป็นต้น แต่ว่าเป็นการช่วยเสริมการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของเอกชนเป็นสำคัญ รัฐบาลไม่ได้ทำเอง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งเกาหลีและไทยเริ่มต้นใกล้เคียงกัน แต่เนื่องจากเกาหลีมีความมุ่งมั่นมากกว่าในทัศนะของผม การพัฒนา

---

* การบรรยายพิเศษของรองศาสตราจารย์ ดร. เมธี ครวงแก้ว ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้แก่นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยยอนเซ (Yonsei University) สาธารณรัฐเกาหลี ในโอกาสที่เดินทางมาฝึกอบรม ณ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2542 ทางกองบรรณาธิการพิจารณาเห็นว่า มีสาระที่น่าสนใจอยู่หลายประการจึงได้นำมาตีพิมพ์เผยแพร่

ของเกาหลีจึงไปได้รวดเร็วกว่าของไทยเป็นอันมาก สำหรับประเทศไทยนั้น แนวความคิดในการรับหลักการของตลาดเสรีก็มีส่วนทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน แต่อาจจะล่าช้ากว่าเกาหลีเล็กน้อย เพราะฉะนั้นในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาการพัฒนาของเกาหลีที่ได้รวดเร็วกว่านั้น จึงนำหน้าไทยไปประมาณ 10-15 ปีในทัศนะของผม เหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่าถึงแม้ผู้นำประเทศไทย จะมีความตั้งใจดีต่ออนาคตของประเทศ แต่ร้ายขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในทางเศรษฐกิจที่จะนำทางเศรษฐกิจไทย ในช่วงแรกๆการพัฒนาจึงไม่ได้ไปเร็วมากนัก แต่ที่สำคัญไปกว่านั้นรัฐบาลมีความตั้งใจที่จะเปิดเสรีจริงๆโดยไม่มีการบังคับกัน เพราะฉะนั้นจะต้องปล่อยให้ตลาดเอกชนหรือภาคเอกชนเป็นตัวตัดสินใจว่าเขาจะไปทางไหน อย่างไร เร็วแค่ไหน ช้าแค่ไหน ผมว่าสภาพเช่นนี้ก็เกิดขึ้นที่เกาหลีเหมือนกัน หลังที่รัฐบาลกำหนดให้กลุ่มไหนเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมประเภทใดแล้วก็ปล่อยให้กลุ่มนั้นดำเนินธุรกิจของตนไป ซึ่งก็เป็นไปได้ว่าฝ่ายธุรกิจเหล่านี้ นักธุรกิจเหล่านี้มีระบบที่ไม่ค่อยถูกต้อง ในการดำเนินธุรกิจของตนเอง เช่น อาจจะเอาเงินให้พวกพ้องยืมหรือทำการกิจการอันใด ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องในทางกฎหมายเหมือนกัน

สำหรับประเทศไทยนั้นปัญหาที่เป็นที่มาของวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้อาจจะพูดได้ว่า เริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1990 เมื่อรัฐบาลได้เปิดเสรีทางการเงินและการธนาคารเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ.1990 นั้น ถือว่าเป็นปีที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศสูงมาก เนื่องจากความสำเร็จในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียตะวันออก ที่ประสบภาวะซบเซาในตอนกลางของศตวรรษ 1980 ในประเทศไทยก็มีรัฐบาลที่พยายามกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างมากในขณะนั้น รัฐบาลมีความเชื่อมั่นว่าประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางของระบบการเงินในภูมิภาคอินโดจีนในขณะนั้น เพราะฉะนั้นจึงเริ่มเปิดเสรีทางการเงิน โดยครั้งแรกนั้นเป็นการยอมรับกรณีเงื่อนไขข้อผูกพันของ IMF ข้อที่ 8 ที่บอกว่า นับแต่นั้นต่อไปการค้าขายติดต่อเรื่องการค้าและการบริการนั้นจะไม่มีกีดกันเรื่องการจ่ายเงินและการซื้อของอีกต่อไป อันถือเป็นขั้นต้นของการเปิดเสรี ซึ่งในขั้นต่อไปการจัดส่งเงินไปมาอย่างไรก็ได้

ผมขอยกตัวอย่างประกอบ ก่อนการเปิดเสรีเรื่องเงินทุน เวลาจะมีการนำเงินไปต่างประเทศ ต้องมีการทำหนังสือขออนุมัติจากทางธนาคารแห่งประเทศไทยแต่เมื่อมีการเปิดเสรีแล้ว เพียงแต่ขอให้ธนาคารพาณิชย์อนุมัติในนามของธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ทันที พูดย่างๆว่าคนที่จะนำเงินทุนเข้าออกในประเทศไทยนั้น ทำได้อย่างเสรีเป็นอันมากหลังจากการเปิดเสรีแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการเปิดเสรีในบริการชนิดหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า BIBF ซึ่งย่อมาจาก Bangkok International Banking Facility เหมือนกับเป็นธนาคารสาขาทั้งจากของธนาคารในและต่างประเทศก็ได้ ที่มาตั้งสาขาเพื่อมีหน้าที่นำเงินจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยเป็นกรณีพิเศษ แต่ก่อนนี้ธนาคารในประเทศไทยมีการจำกัดจำนวน แต่ว่าสำหรับ BIBF นั้น รัฐบาลไทยยอมให้ธนาคารต่างประเทศมาตั้งสาขาได้ทันที โดยให้ใบอนุญาต เพียงแต่ว่าไม่สามารถทำหน้าที่ธนาคารได้เต็มรูปแบบ แต่สามารถที่จะเป็นแหล่งเงินกู้สำหรับคนในประเทศไทยไปกู้เงินจากข้างนอกเข้ามาไทยโดยผ่าน BIBF นี้ แล้วมาให้คนไทยใช้หรือให้คนไทยไปให้คนอื่นกู้ต่อก็ได้ มีคำภาษาอังกฤษเรียกกิจกรรมอย่างนี้ว่า Offshore Banking ปรากฏว่ากิจกรรมการกู้ยืมเงินโดยผ่าน BIBF นี้ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วภายหลังปีค.ศ. 1993 ซึ่งเป็นปีแรกที่ BIBF เริ่มเปิดทำการ ความตั้งใจจริงของรัฐบาลนั้นต้องการให้ BIBF เป็นศูนย์กลางที่จะให้เงินผ่านเข้ามาในประเทศไทย แล้วออกไปยังประเทศอื่นในอินโดจีน ไม่ต้องการเอาเงินเข้ามาจากข้างนอกแล้วลงอยู่ในประเทศไทยเอง แต่ปรากฏว่าในช่วง 2 ปีแรกนั้นเงินส่วนใหญ่ที่ไหลผ่าน BIBF นั้นมาอยู่ที่เมืองไทยเกือบทั้งหมด สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่ารัฐบาลให้สิทธิประโยชน์ในเรื่องต้นทุนการกู้ยืม ทำให้ต้นทุนของการกู้ยืมผ่าน BIBF นั้นถูกกว่าที่จะกู้ยืมเองโดยตลาดอื่น แรงจูงใจอีกอย่างหนึ่งของการที่จะมีคนกู้เงินโดยผ่าน BIBF มาก เพราะว่าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศสูงกว่าอัตราของต่างประเทศค่อนข้างจะมาก เพราะฉะนั้นจึงมีความต้องการที่จะเอาเงินราคาถูกจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศ เพื่อให้ได้ดอกเบี้ยราคาแพง แล้วก็สามารถที่จะให้กู้ยืมในกิจกรรม

ต่างๆ ที่อาจจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์มากนักสำหรับเศรษฐกิจไทย มีแรงจูงใจที่จะมีการกู้ยืมเงินราคาถูกจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย แล้วก็ปล่อยกู้ในกิจกรรมต่างๆ

เราคงจะไม่ปฏิเสธในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1994-1995 นั้นนี้เป็นช่วงซึ่งประเทศไทยอยู่ในภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ หรือว่า bubble economy แต่เมื่อในช่วงตอนใกล้ต้นปี ค.ศ.1995 ก็เริ่มพบว่ากิจกรรมอสังหาริมทรัพย์หรือ real estate เริ่มประสบปัญหาที่ไม่สามารถจะขายสินค้าของตนเองออกไปได้ดีพอ มีสิ่งปลูกสร้างพวกตึกกรมบ้านช่องต่างๆ จำนวนมากที่ขายไม่ออก แล้วก็เกิดปัญหาทำให้ผู้กู้ยืมนั้น ไม่สามารถที่จะส่งเงินคืนให้กับธนาคารที่กู้ยืมมาได้ เงินกู้ยืมส่วนใหญ่ที่ผ่านเข้ามาในประเทศไทยนั้นในตอนปี ค.ศ. 1995-1996 นี้พบว่า เป็นเงินกู้ระยะสั้นที่มีอายุการใช้คืนต่ำกว่า 1 ปี เงินกู้ประเภทนี้มีความเสี่ยงสูงมาก เพราะว่าถ้าเกิดถึงครบกำหนด เจ้าหนี้สามารถจะเรียกเงินจำนวนนี้คืนกลับได้ทันที เพราะฉะนั้นในปลายปีค.ศ.1995 เมื่อมีกลางปรากฏว่าทางภาคการเงินของไทยหรือภาคธุรกิจของไทย อาจจะมีปัญหาเรื่องไม่สามารถใช้หนี้คืนได้ ก็เกิดความไม่มั่นใจในระบบเศรษฐกิจและเริ่มจะมีการไหลออกของเงิน

แต่สภาพเช่นนี้อาจจะไม่ต้องวิตกมากนัก ถ้าหากว่าประเทศไทยมีความสามารถที่จะส่งสินค้าออกได้ตลอดเวลา แต่ปรากฏว่าในปี ค.ศ.1996 การส่งออกของไทย ประสบความล้มเหลวตรงที่ว่าไม่สามารถจะส่งออกได้เพิ่มกว่าในปี ค.ศ.1995 เลย ในเมื่อเราขายของไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันเราก็มีหนี้อยู่มาก คนก็เกิดความไม่มั่นใจ ไม่ไว้วางใจประเทศไทย จะสังเกตเห็นว่า เรามีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดหรือ current account deficit เป็นจำนวนสูงถึงร้อยละ 8.5 ของ GDP ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอีก 2-3 ประการ มีผลทำให้เกิดวิกฤต เหตุการณ์ที่ว่านี้ก็คือ เงินบาทของประเทศไทยในขณะนั้นคือในปี ค.ศ.1996 ได้ผูกอยู่กับเงินอเมริกันดอลลาร์ค่อนข้างจะมาก เพราะฉะนั้นในปี ค.ศ.1996-1997 เงินดอลลาร์เริ่มพุ่งสูงขึ้น ทำให้เงินบาทของประเทศไทยมีราคาสูงขึ้นไปด้วย หมายความว่า ราคาของไทยเมื่อคิดเป็นเงินบาทมักจะแพงเกินไป ทำให้ไทยยังมีปัญหากับสินค้าออกมากขึ้น แต่ในประเทศไทยขณะนั้นมีนโยบายที่จะผูกเงินบาทไว้กับเงินดอลลาร์โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง ในเมื่อมีปัญหาขัดข้องในระบบเศรษฐกิจ การรักษาค่าเงินบาท จึงทำได้ยากขึ้น และก็มีคนที่พยายามโจมตีเงินบาทเพื่อจะบีบเงินบาทให้ลดค่าลง วิธีการต่อสู้ของรัฐบาลไทยก็คือว่าใครต้องการจะเอาเงินบาทมาแลกเงินดอลลาร์ก็ทำได้ตลอดเวลา และไม่จำกัดจำนวน รัฐบาลไทยทำเช่นนี้ เพราะมีความเชื่อมั่นว่าเงินสำรองต่างประเทศคือ เงินดอลลาร์มากพอที่จะรองรับการซื้อเงินดอลลาร์โดยใช้เงินไทย เพราะเรามีเงินสำรองยีนขณะนั้นสูงถึงเกือบ 40 พันล้านเหรียญดอลลาร์ แต่รัฐบาลคาดการณ์ผิดตรงที่ว่าการทุ่มเงินเพื่อซื้อเงินดอลลาร์ต่างประเทศของไต้หวัน จากในอเมริกา ยุโรป และในประเทศเอเชียด้วยกันเองมีมาก จนกระทั่งไทยไม่สามารถจะมีเงินทุนสำรองที่รองรับได้อีกต่อไป เพราะฉะนั้นในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ.1997 หนึ่งเดือนก่อนที่จะมีการลดค่าเงินนั้น เงินทุนสำรองของไทยเหลือหรือลดจากประมาณเกือบ 40 พันล้านเหรียญดอลลาร์ เหลือเพียงไม่ถึง 3 พันล้านเหรียญดอลลาร์ หมายความว่า ประเทศไทยไม่มีความสามารถที่จะปกป้องหรือคุ้มครองการแลกเงินบาทได้อีกต่อไปแล้ว เพราะฉะนั้นรัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องปล่อยการผูกค่าเงินของไทยกับอเมริกันดอลลาร์ในวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ.1997

เมื่อตอนที่ประเทศไทยลดค่าเงินหรือเราใช้คำว่าลอยตัวค่าเงินบาท ก็ไม่มีใครคิดว่าจะมีปัญหาอะไรมากมาย จนเกินไปนัก ไม่คิดว่าจะเป็นโรคติดต่อ ที่กระจัดกระจายไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไปลงที่เกาหลี ผมยังจำได้ว่าเมื่อตอนที่เราจำเป็นต้องไปหา IMF ประมาณเดือนสิงหาคม ค.ศ.1997 นั้น ประเทศเกาหลีรวมทั้งประเทศมิตรของประเทศไทยยังกรุณาที่จะเอาเงินต่างประเทศมาช่วยประเทศไทย เกาหลีให้สัญญาที่จะเอาเงินมาช่วยตั้ง 1 พันล้านเหรียญดอลลาร์ เข้าใจว่าท่านได้ถอนเงินจำนวนนั้นไปแล้ว อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากประเทศญี่ปุ่นและ IMF

ผมอยากจะขอเน้นบทบาทของประเทศญี่ปุ่นต่อเศรษฐกิจของไทยสักเล็กน้อยคือ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการลงทุนต่างประเทศในประเทศไทยสูงกว่าทุกประเทศในโลก เพราะฉะนั้นญี่ปุ่นจะมีความได้เปรียบและความผูกพันอยู่กับเศรษฐกิจไทยค่อนข้างมาก ถ้าประเทศไทยมีปัญหาญี่ปุ่นก็จะมีปัญหาคู่ด้วย เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเป็นความถูกต้องที่ญี่ปุ่นจะต้องช่วยประเทศไทยให้มากที่สุด จะสังเกตเห็นว่าเมื่อตอนที่เราลดค่าเงินหรือลอยค่าเงินบาทแล้ว ประเทศไทยรีบไปปรึกษากับประเทศญี่ปุ่นทันที และประเทศญี่ปุ่นนี่แหละเป็นคนซึ่งช่วยติดต่อกับ IMF ช่วยประสานงานกับ IMF ดีกว่าและกระตุ้นเงินทุนทั้งหมดได้เป็นเงินทั้งสิ้น ประมาณ 17.2 พันล้านเหรียญดอลลาร์ เงินจำนวนนี้ในขณะนั้นนับว่ามีจำนวนมาก แต่ปรากฏว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีความรุนแรงมาก จนกระทั่งเงินจำนวนนี้ไม่เพียงพอ ถ้าจะเทียบกับเงินช่วยเหลือที่ประเทศอินโดนีเซีย หรือประเทศเกาหลีก็ได้มาจาก IMF นั้นจะเห็นว่าเงินที่ประเทศไทยได้รับนั้นน้อยกว่ามาก ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผมจำไม่ผิดอย่างเกาหลีจะได้ 57 พันล้านเหรียญดอลลาร์ ถ้าเป็นของอินโดนีเซียจะได้ 43 พันล้านเหรียญดอลลาร์ นอกจากนี้ยังมีความผิดพลาดในตอนแรกๆของนโยบายของ IMF ตรงที่ว่าได้เสนอให้รัฐบาลไทยลดการใช้จ่ายของรัฐบาลลงแล้วก็ขึ้นภาษี การทำเช่นนั้นมันผลเท่ากับบีบให้เศรษฐกิจไทยยิ่งรัดตัวมากขึ้นไปอีก ปรากฏว่าบริษัทต่างๆ ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีปัญหาหนี้ไม่สามารถจะหาเงินมาชดเชยได้เป็นจำนวนมากและหลายบริษัทเหล่านั้น จะต้องล้มละลายไป มีการปลดคนงานหรือ lay off มากเลยในปลายปี ค.ศ.1997 แต่ก็ยังนับว่าโชคดีสำหรับประเทศไทยที่ว่าเรายังมีภาคชนบทที่กว้างใหญ่ไพศาล ทำให้คนที่ตกงานเหล่านี้สามารถที่จะกลับไปยังบ้านเกิดเมืองนอนของเขาในต่างจังหวัดได้ แต่ความเดือดร้อนก็มีในลักษณะที่แต่ละคนมีรายได้ลดลง และต้องพึ่งพาอาศัยเงินออมที่เกิดขึ้นในอดีต รวมถึงการต้องพึ่งพาครอบครัวเป็นการให้ความช่วยเหลือในตอนแรกด้วย

ด้วยเหตุนี้เอง IMF จึงได้เปลี่ยนนโยบายหลังจากที่ได้บังคับให้รัฐบาลต้องตัดงบประมาณลง หลังจากนั้นทำเช่นนั้นไปประมาณสัก 3 เดือน ก็เริ่มเปลี่ยนให้รัฐบาลมาใช้จ่ายให้มากขึ้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขอีกหลายประการซึ่งคล้ายๆ กับที่ IMF ทำกับเกาหลีเหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น การปิดธนาคาร และบริษัทเงินทุน ซึ่งไม่มีความสามารถที่จะบริหารได้อีกต่อไป ที่จริงก่อนที่จะเกิดวิกฤตก็ได้มีการปิดบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหมายถึงบริษัทที่คนเอาเงินไปฝากแล้ว บริษัทเหล่านี้ก็เอาเงินที่ฝากนั้น (ไปฝากในลักษณะที่ไปฝากประจำหรือไปซื้อบัตร) แล้วก็เอาเงินไปให้กู้ จำนวนบริษัทเงินทุนเหล่านี้ที่ถูกปิดมีสูงถึง 58 บริษัท สำหรับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินขนาดใหญ่ ก็จะมีหลายธนาคารที่มีปัญหา รัฐบาลก็ใช้เวลาในการที่จะไปเพิ่มทุน แต่ก็ปรากฏว่าหลายธนาคารทำไม่ได้ก็เลยถูกรัฐบาลใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งขณะนั้นมีอยู่ ให้ลดค่าหุ้นลงและรัฐบาลก็เข้าไป take over ถ้าท่านติดตามข่าวในประเทศไทย ถ้าอ่านหนังสือพิมพ์ท่านคงจะเห็นว่าเมื่อวานนี้ก็มีธนาคารหนึ่งถูกทำอย่างนี้คือ ถูกลดทุน แล้วรัฐบาลก็ไป take over

ท่านอาจสงสัยว่าตอนนี้มีปัญหาอยู่อีกหรือ เพราะว่าผมเข้าใจว่าในประเทศเกาหลีนั้น เรื่องการแก้ปัญหาด้านธนาคารนั้นทำเสร็จไปตั้งนานแล้ว แต่ของไทยเรายังทำอยู่ นี่ก็เป็นความแตกต่างอันหนึ่งระหว่างประเทศเกาหลีกับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤตของประเทศเกาหลีนั้น ประธานาธิบดีของท่านตัดสินใจได้รวดเร็วและก็ทำอย่างจริงจัง ที่จริงการแก้ปัญหาดังกล่าวของไทยก็ไม่ได้เลวจนเกินไปนัก แต่ประเทศไทยนั้นยังขาดเอกภาพ หรือ unity ของรัฐบาล คือ มีรัฐบาลที่มีหลายพรรค เพราะฉะนั้นรัฐบาลทำอะไรก็ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบกับพรรคการเมืองอื่นๆ ด้วย เพราะฉะนั้นการจะแก้นโยบาย แก้ปัญหา หรือแก้กฎหมายในแต่ละครั้ง ต้องใช้เวลานานพอสมควรในประเทศไทย อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาดังกล่าวของสถาบันการเงินของไทยขณะนี้ดำเนินไปด้วยดีพอสมควรแล้ว เพราะว่ารัฐบาลสามารถออกกฎหมายฉบับใหม่ เป็นกฎหมายที่จะดูแลการล้มละลาย ได้มีความกระชับมากขึ้น ทำให้ลูกหนี้กับเจ้าหนี้จำเป็นจะต้องตกลงกันเรื่องที่จะแก้ไขปัญหาก็ได้รวดเร็วขึ้นยิ่งกว่าเดิม เพราะฉะนั้นหน้าที่หลักของรัฐบาลขณะนี้ในเรื่องการเงินก็

คือ การช่วยให้ลูกหนี้กับเจ้าหนี้ได้มาพบกัน ธนาคารกับลูกหนี้ได้มาพบกัน แล้วก็ตกลงว่าจะใช้หนี้กันอย่างไร คือ ถ้าทำได้แบบนี้แล้ว หนี้ที่เราเรียกว่าหนี้เสีย หรือ NPL ที่มีจำนวนมาก เมื่อตกลงกันก็จะมีการเปลี่ยนสภาพไป จำนวน NPL ก็ลดลงเรื่อยๆ แบงก์หรือธนาคารก็จะสามารถปล่อยเงินกู้ชุดใหม่ให้กับคนที่อยากจะกู้ได้

ความพยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไปกู้ยืมเงินจากประเทศญี่ปุ่นในหลายโครงการ โดยเฉพาะจากโครงการที่มีชื่อเรียกว่า โครงการมิซายาวา ในขณะที่เดียวกันนอกจากเงินกู้จากโครงการมิซายาวาและส่วนอื่นๆ ของญี่ปุ่นแล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินนโยบายหลายประการที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ ยกตัวอย่าง เช่น การลดภาษีมูลค่าเพิ่ม VAT จากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 7 ตามด้วยภาษีน้ำมัน รวมทั้งการส่งเสริมการลงทุนอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ถ้ามองเห็นถึงว่าตัวปัญหาจริงๆ คือ ตัวที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายที่เกิดขึ้นก็คือ การที่เงินที่เราเข้ามาต้องไหลออกอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันนี้เงินนี้ยังไหลออกอยู่ แต่เริ่มที่จะช้าลงแล้ว ก็จะมีเงินไหลกลับเข้ามาลงทุนมาใช้ภายในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราบรรลุถึงจุดต่ำสุดแล้ว และกำลังจะฟื้นตัวขึ้นไป ปัญหาที่ติดตามมาคือว่า แล้วเราจะเกิดวิกฤตนี้ต่อไปหรือไม่ คำตอบก็ว่าเกิดได้แน่นอน ถ้าเรายังไม่มีความคิดเหมือนเดิมอีก เพราะฉะนั้นหลักเกณฑ์ใหญ่ในการพัฒนานโยบายเศรษฐกิจในอนาคตก็คือ การปรับโครงสร้างต้องมี restructuring ของภาคธนาคาร ภาคการผลิต และภาคบริการต่างๆ ให้มีความชัดเจนโปร่งใส และมีประสิทธิภาพจึงจะไม่เกิดปัญหาอีก ปัญหาที่มีการพูดกันมากในภูมิภาคนี้ก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการไหลเข้าออกของเงินทุน เหมือนอย่างเช่นเราเห็นที่ประเทศมาเลเซียนั้น คร.มหาเธร์ โมฮัมหมัด เมื่อปีที่แล้วได้มีนโยบายห้ามนำเงินไหลเข้าออกโดยเสรี ถามว่าเมืองไทยจะทำอย่างนั้นหรือไม่ ผมคิดว่าคำตอบคือไม่ ประเทศไทยยังมีความเชื่อมั่นในระบบการเปิดเสรี และถ้าเกิดมีปัญหาเราต้องแก้ปัญหภายในของเราเอง ต้องปรับตัวเองให้เหมาะสมกับความเสรีนั้น ไม่ใช่ไปปิดกั้นไม่ให้มีการเสรี เพราะฉะนั้นใน 2 ปีที่ผ่านมาผมประทับใจกับความมุ่งมั่นของนายกฯ ในการลดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ลง เราหวังว่าเราคงจะสามารถฟื้นจากวิกฤตได้ ภายในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ผมคิดว่าผมก็ใช้เวลามานานพอสมควรแล้วที่ได้เล่าให้ฟังว่า เรามีปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร แล้วเราแก้ปัญหายังไง ฉะนั้นในเวลาที่เหลือนี้ก็จะยกมาฟังความเห็นจากท่านทั้งหลายในฐานะที่เป็นราษฎรของเกาหลีว่ามีอะไรที่ท่านจะแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเราทั้ง 2 ประเทศบ้าง หรือจะมีคำถามอะไรก็ขอให้ถามได้ ผมยินดีที่จะแลกเปลี่ยนความรู้ของผมกับท่านวันนี้ และก็หวังว่าท่านได้ความรู้ที่ถูกต้อง แล้วก็เป็นอย่างกลางจากทางสถาบันของเราไม่มากนัก

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

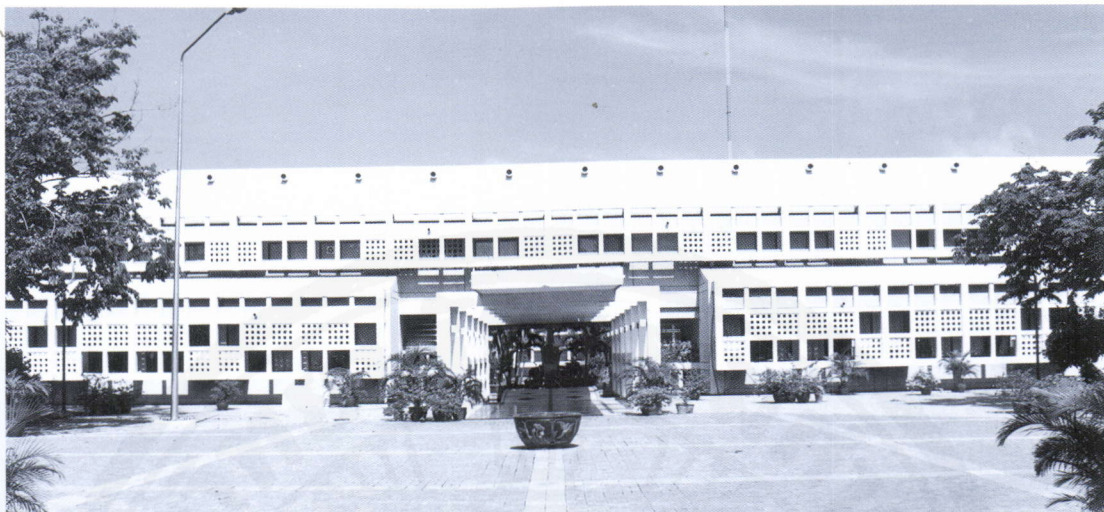
โทร. ๒๒๔-๑๓๕๐, ๒๒๔-๗๓๕๗ ถึง ๘

โทรสาร ๒๒๔-๗๓๕๘

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา นายธีรพงศ์ ประคิษฐ์กุล

พ.ศ. ๒๕๔๒

อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

JAPANESE STUDIES CENTER BUILDING
INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY RANGSIT CAMPUS

Tel. (662) 564-5000-3

Fax. (662) 654-4777, 564-4888

E-Mail : ieas@alpha.tu.ac.th